

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Caseelstraat 124

Waregem, West-Vlaanderen

2024H154

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Merlijn De Baene

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. BUREAUONDERZOEK [BO]	3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 De onderzoeksopdracht	5
1.1.3 Het projectgebied	6
1.2 ASSESSMENT	8
1.2.1 Landschappelijk kader	8
1.2.2 Historisch kader	14
1.2.3 Archeologisch kader	21
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK	28
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een industriegebouw in Waregem, West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 21 931 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 7143 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd voor milieubelastende industrieën. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 5000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

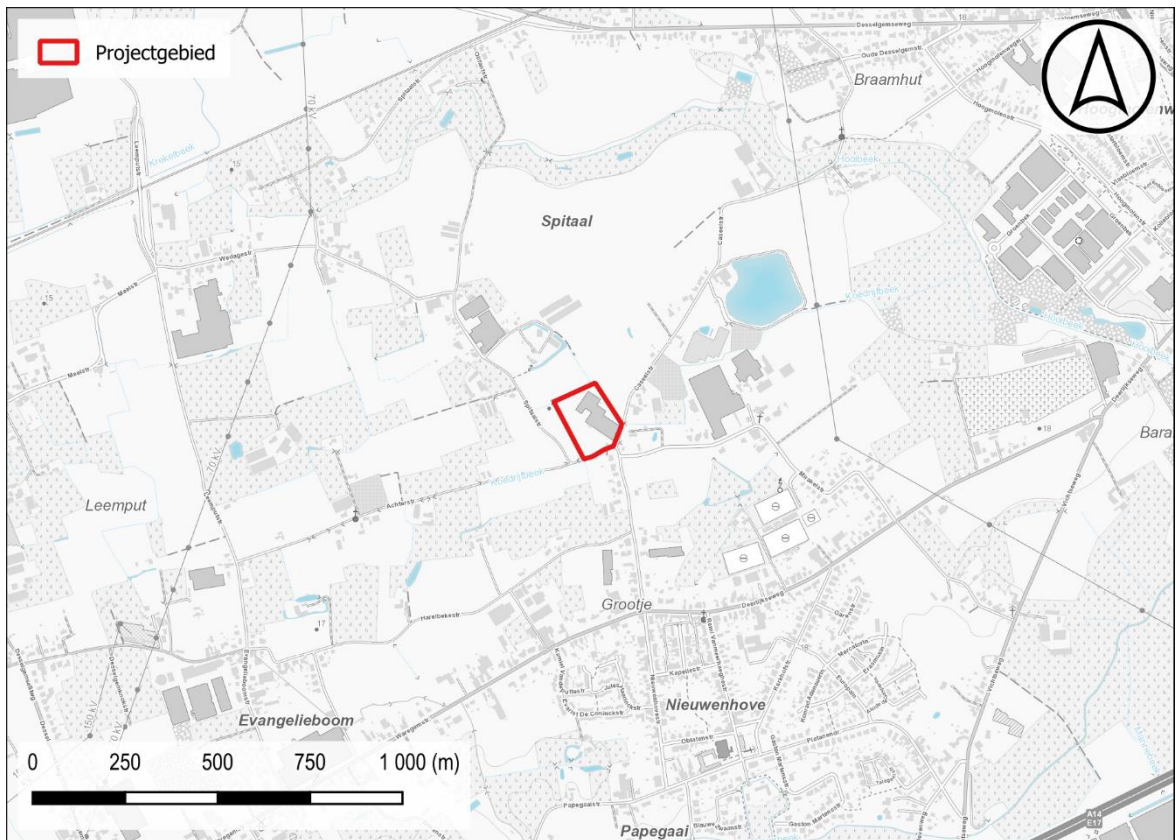
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024H154	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 81362	Y ₁ : 173761
	X ₂ : 81726	Y ₂ : 174021
KADASTER	Waregem Afdeling 3, Sectie D, Nummer 511X	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1 en 2	
OPZET INITIATIEFNEMER	Figuur 4	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.”
– CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO

RUBEN WILLAERT NV werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van Ruben Willaert NV. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]¹. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

1.1.3.2 Ruimtelijke situering

Het projectgebied bevindt zich in Waregem, West-Vlaanderen, ter hoogte van het kruispunt van de Caseelstraat en de Spitaalstraat. Net ten zuiden van het projectgebied stroomt de Koedrijfbek die ca. 1100 m ten oosten uitmondt in de Hooibek. De omgeving kent wat verspreide bebouwing en verscheidene akker- en graslanden. Het centrum van Waregem bevindt zich op ca. 3000 m ten noordoosten.

Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 Geplande bodemingrepen

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 21 931 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 7143 m². Ongeveer 6600 m² van het onderzoeksterrein is bebouwd en ca. 6377 m² verhard. Aan zuidwestelijke en noordelijke zijde zijn twee groenzones te herkennen.

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een industriegebouw in Waregem, West-Vlaanderen. In eerste instantie wordt de witte tent ten zuidwesten van het gebouw gedemonteerd. Vervolgens wordt een nieuwbouw gerealiseerd met een footprint van ca. 3646 m². Dit gebouw wordt gefundeerd door middel van paalfunderingen waarvan de diepte nog te bepalen is door ingenieursstudie. Langs de noordwestelijke zijde wordt over ca. 1768 m² nieuwe verharding voorzien. Hier dient men rekening te houden met een bodemingreep van ca. 50 cm-mv. Daarnaast wordt aan deze zijde ook een blusbekken aangelegd. Het bekken kent een oppervlakte van ca. 250 m² en wordt uitgegraven tot op 200 cm-mv.

Tot slot wordt in het zuidelijke gedeelte van het onderzoeksgebied een wadi aangelegd met aanpalend paviljoen. De wadi beslaat ca. 1134 m² en kent een diepte van ca. 50 cm-mv. Het paviljoen kent heeft een oppervlakte van ca. 345 m².

Figuur 4: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

Het plangebied is gelegen in de **zandstreek binnen de Vlaamse Vallei**.

Waregem is te situeren op het Schelde-Leie interfluvium ten zuiden van de Leievallei. Het projectgebied grenst ten zuiden aan de Koedrijfbeek die ca. 1100 m ten oosten uitmondt in de Hooibeek. De beekvallei van de Hooibeek situeert zich ca. 600 meter ten noorden. Deze hoger gelegen positie in de nabijheid van beekvalleien moet een zekere aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op jager-verzamelaars in de regio gezien er optimaal geprofiteerd kan worden van overlappende biotopen.

Het lokaal hoogtemodel situeert het onderzoeksgebied op een hoogte van **ca. 15 tot 15.7 + m TAW**. Het projectgebied lijkt zich te situeren binnen een kleine depressie die ten zuiden aansluit bij de Koedrijfbeek.

Vermoedelijk hebben reeds maaiveldwijzigingen plaatsgevonden bij de realisatie van de huidige bebouwing. De omvang van deze maaiveldwijzigingen of de impact op de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed is niet met zekerheid te bepalen.

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen (**Formatie van Kortrijk**). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

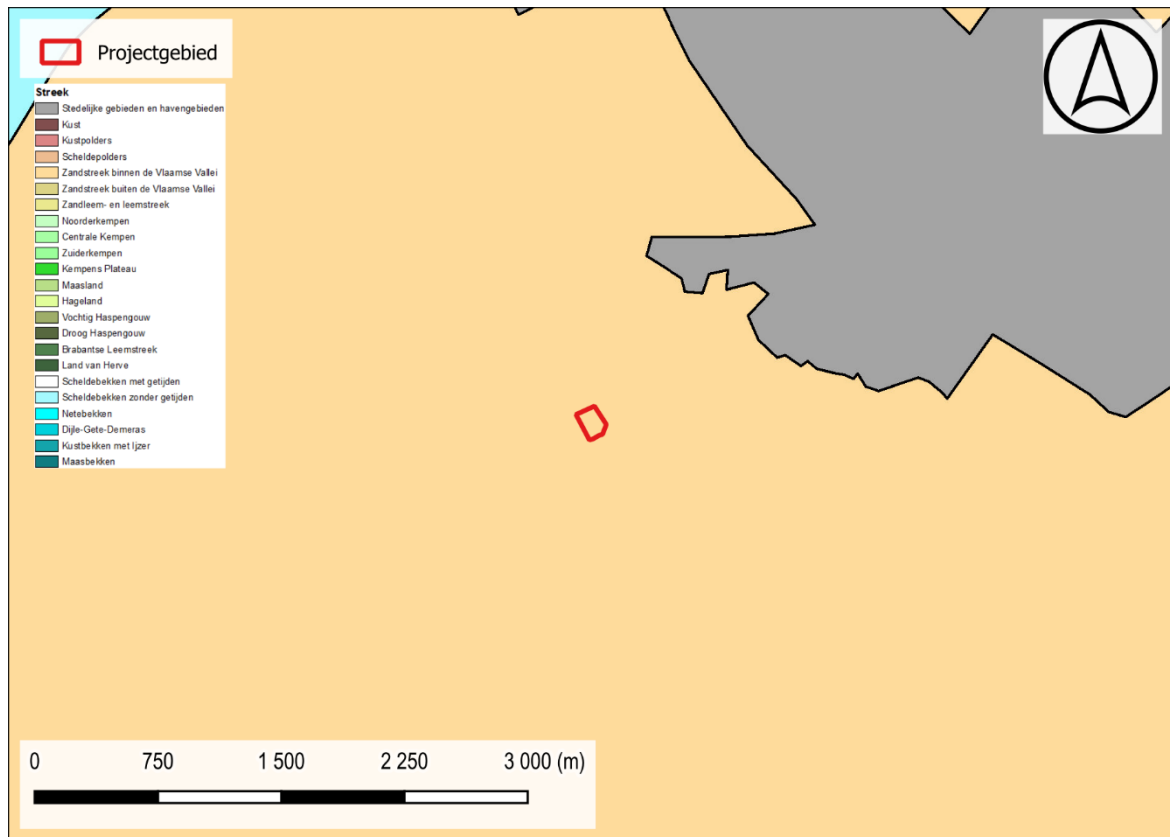
Het **Lid van Moen** is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviaatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

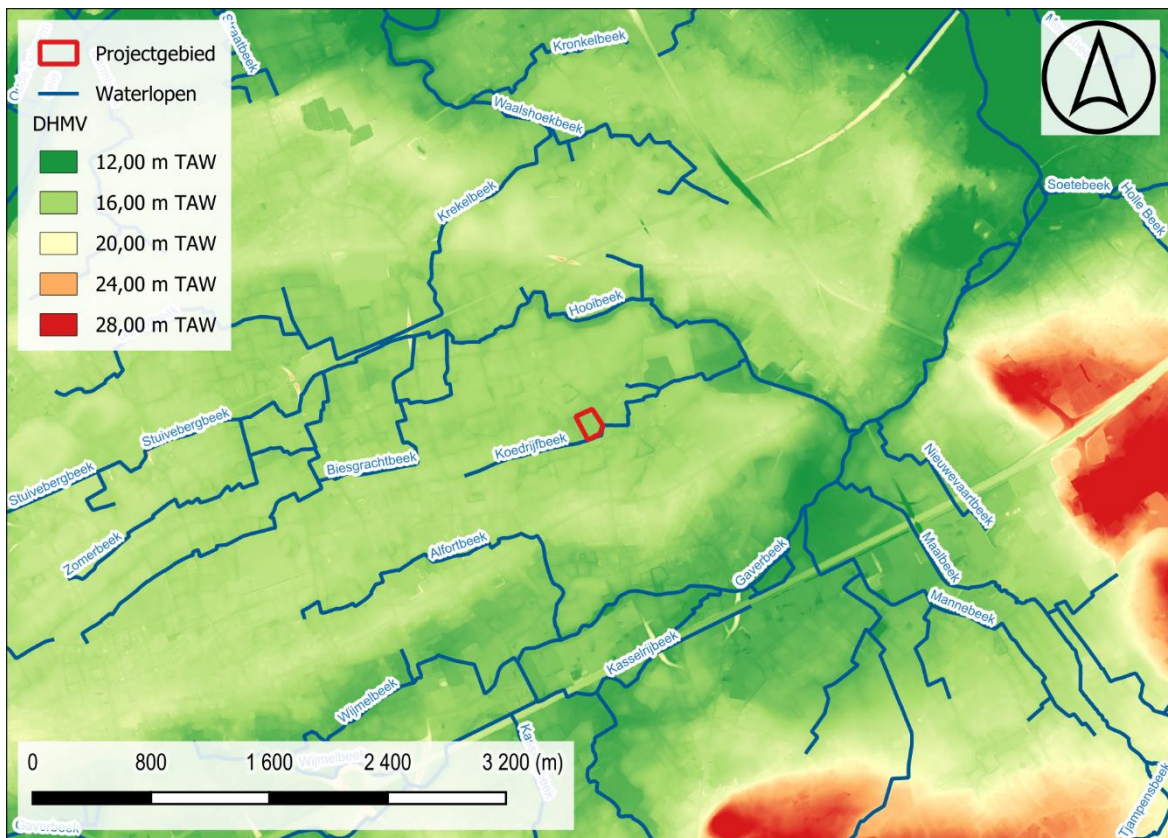
De bodemkaart geeft over het overgrote deel van het projectgebied natte zandleemgronden weer, wat het dat het projectgebied binnen een depressie ligt lijkt te bevestigen. Mogelijk was het terrein minder geschikt voor bewerking.

Ter hoogte van het projectgebied komen de volgende bodemtypes voor:

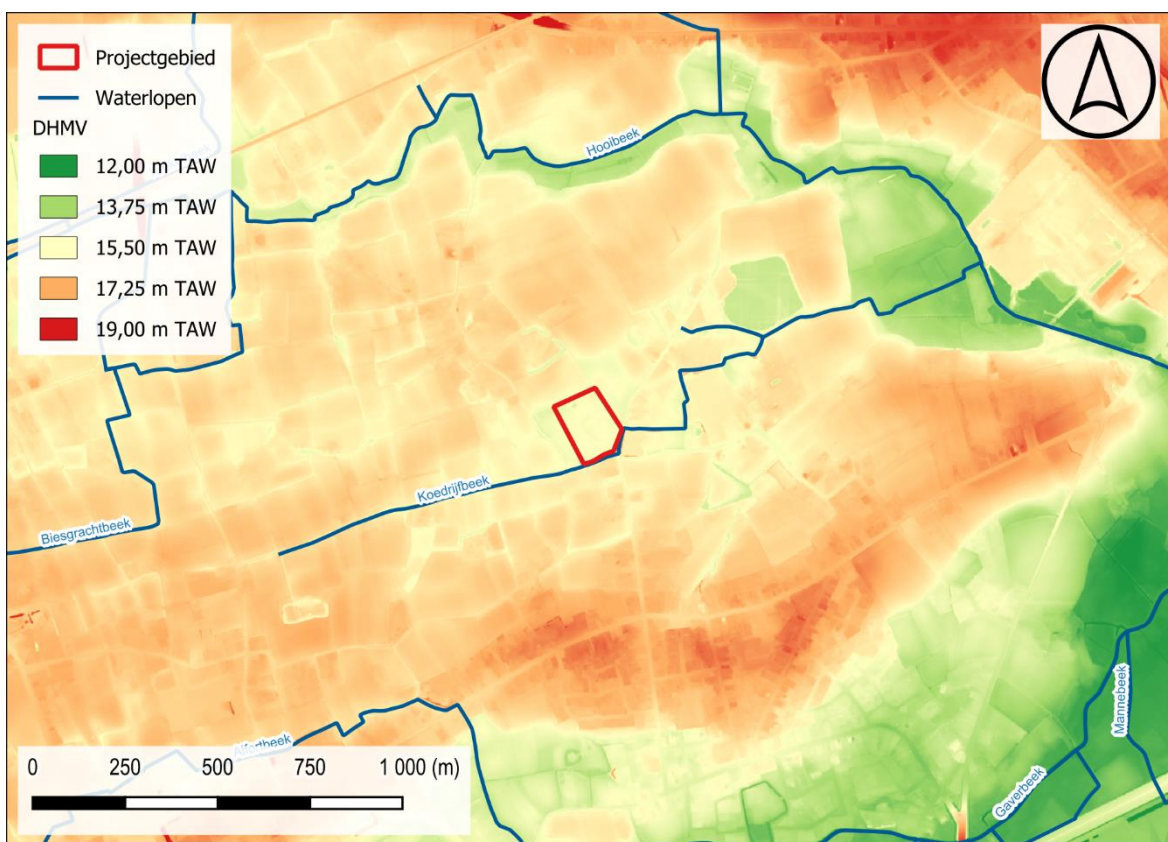
- Het bodemtype **Lfp** is een zeer natte zandleembodem zonder profiel. Het is een hydromorfe grond met reductiehorizont die begint tussen 50 en 100 cm.
- Het bodemtype **Lep** is een natte zandleembodem zonder profiel en is een hydromorfe alluviale bodem. Deze is veel te nat en soms kortstondig geïnundeerd in de winter. De kleur is grijs met talrijke roestvlekken en op dieper dan 80 cm wordt een blauwgrijs reductiemateriaal aangetroffen.
- Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Figuur 5: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

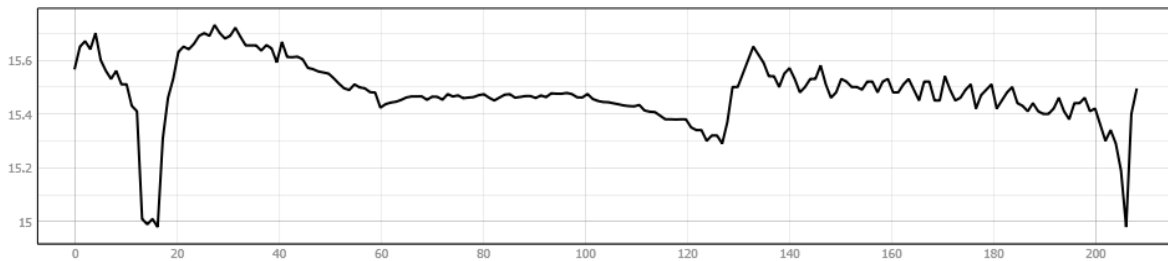
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

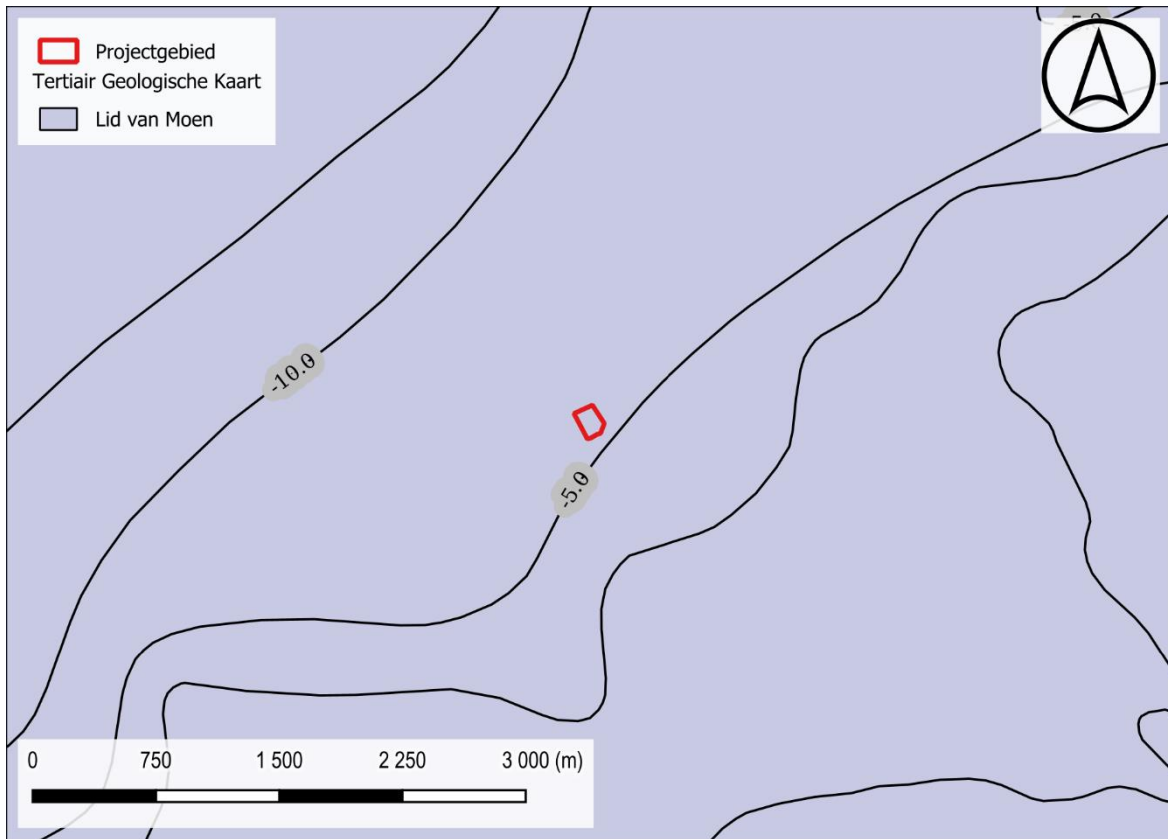
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

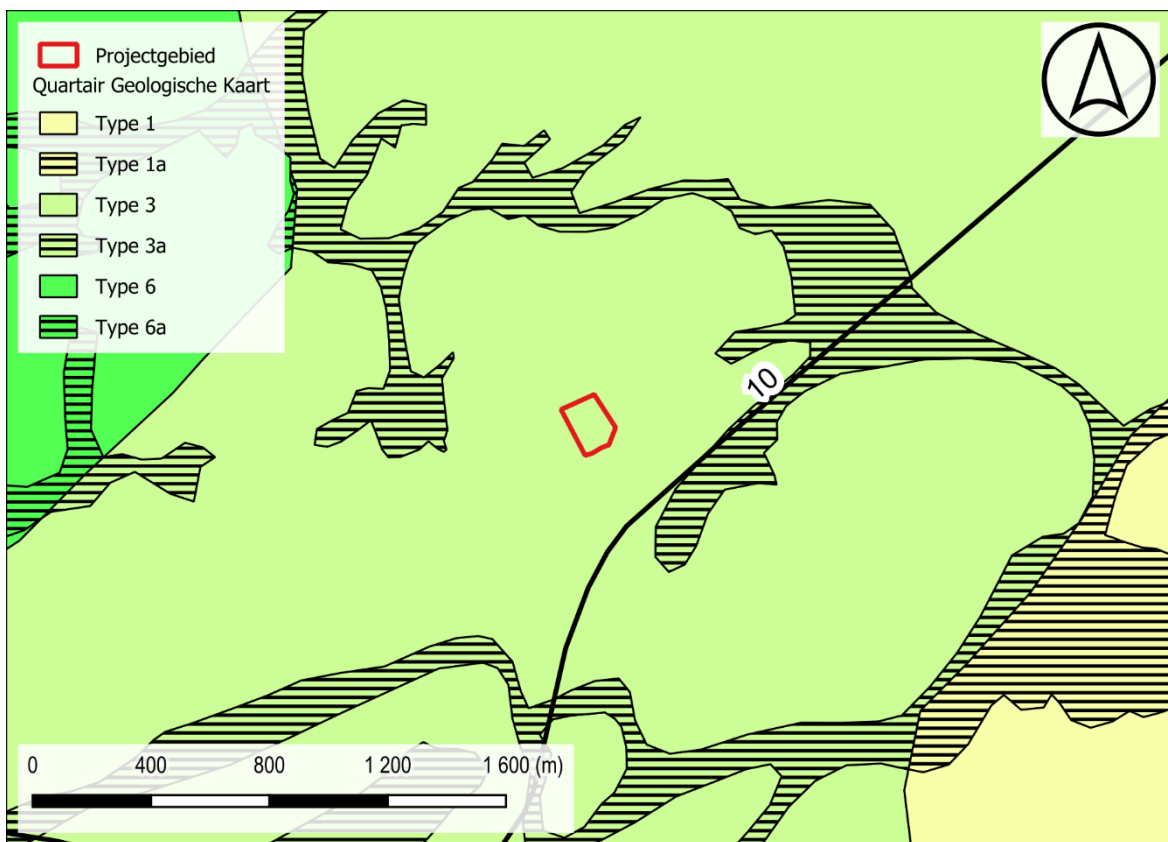
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

Figuur 9: Hoogteverloop NO-ZW

Figuur 10: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

I. Waregem

De oorspronkelijk dorpskern van Waregem heeft zich ontwikkeld op de linkeroever van de Gaverbeek. De stedelijke groei is een relatief recente ontwikkeling. Gedurende de middeleeuwen is Waregem een ruraal dorp dat gekenmerkt wordt door verspreide en geïsoleerde erven en hoeves. De eerste vermelding van Waregem is als Waro-ingagheim in 826. Gedurende de middeleeuwen strekt zich over het grondgebied van Waregem een groot woud uit, namelijk het Forestum Methela, een koninklijk jachtgebied. Rond 950 wordt het woud geschonken aan de Sint-Pietersabdij. Waregem zelf bestaat in die periode voor een groot deel uit overstromingsgebied rond de Vijvebeek of tot heide gedegenereerd grondgebied. Vanaf de 1200 is het grondgebied van Waregem gelegen op het snijpunt van de kasselrij Kortrijk en de kasselrij Oudenaarde.

De godsdienstoorlogen leiden tot een algehele ontvolking van de streek in de tweede helft van de 16de eeuw. In 1586 telt Waregem 136 paarden en koeien, en slechts 33 procent van de akkers worden bezaaid. In 1784 bekomt Waregem van keizer Jozef II een octrooi voor het oprichten van een wekelijkse zaterdagmarkt voor lijnwaad, vlas, werkgaren, boter, eieren en lijnzaad. Vanaf ca. 1785 kent de linnenhandel en vlasspinnerij een grote groei in Waregem en zijn er niet minder dan 800 weefgetouwen op 900 huishoudens.

In de 19de eeuw vindt een belangrijke uitbreiding van de bestaande transportinfrastructuur plaats. Zo wordt in 1839 op Waregems grondgebied de spoorwegverbinding tussen Kortrijk en Gent aangelegd en krijgt Waregem een eerste station. Tijdens de Eerste Wereldoorlog ondervindt Waregem veel schade van de verwoestingen, vooral tijdens de bevrijding tussen 23 oktober en 3 november 1918, waartoe verschillende Amerikaanse divisies worden ingezet. Gedurende de 20ste eeuw kent het stadswefsel van Waregem een aanzienlijke uitbreiding.²

II. Projectgebied

Op de Ferrariskaart is het huidige stratenpatroon van de Caseel-, Achter-, Spitaal- en Mirakelstraat reeds duidelijk te herkennen. Binnen de projectgrenzen wordt geen bebouwing weergegeven, het terrein is deels in gebruik als akker, deels als weiland. Iets verder ten noorden is een omvangrijke walgrachtsite waar te nemen, die tot op heden in de percellering te herkennen is. De perceelstructuur en een waterhoudend lichaam ten zuiden van de walgracht doen vermoeden dat het mogelijk om een ruimer complex ging. Volgens de bronnen gaat het complex terug tot de 14^e eeuw. Het complex krijgt het toponiem hoeve Sint-Jans. Het betreft een van de oudste bezittingen van de Orde van Malta in onze gewesten. In een verslag van 1688 wordt melding gemaakt van een ruim woonhuis, poortgebouw, schuur in goede staat, stallingen, een wagenhuis, een bakhuis en een kapel. Vermoedelijk maken de boomgaard en akker binnen de projectgrenzen deel uit van het landgoed.

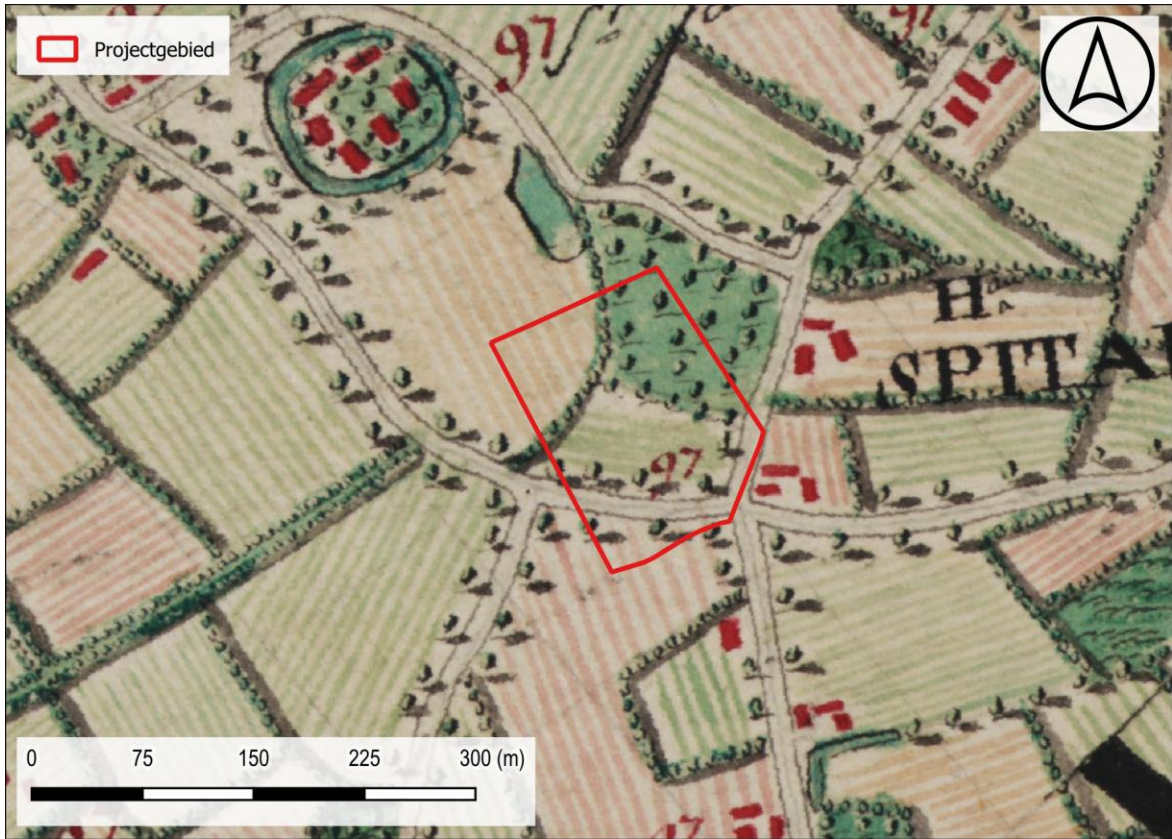
De 19^e eeuwse kaarten geven geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. Op de orthofoto van 1971 is in de zuidoostelijke hoek van het terrein een gebouw weergegeven,

² INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: Waregem [online], <https://id.erfgoed.net/themas/15690> (geraadpleegd op 8 augustus 2024).

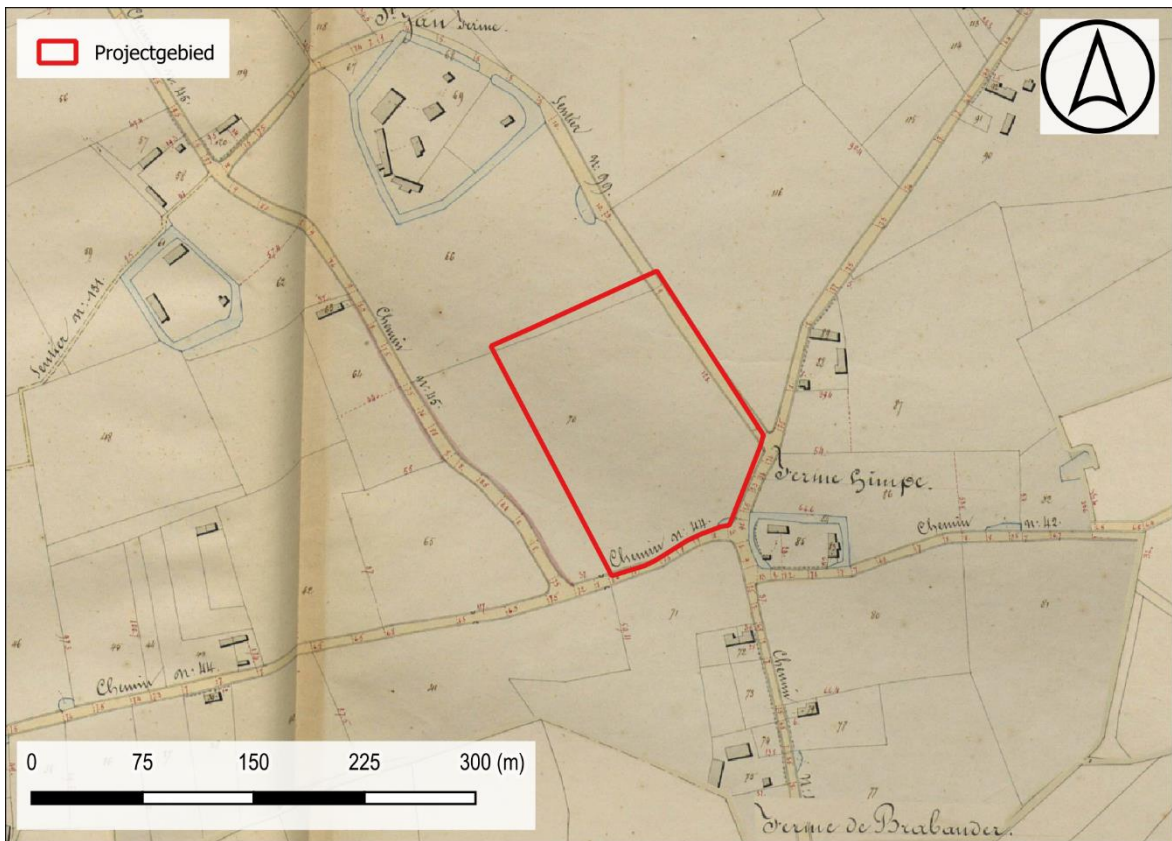
de rest van het projectgebied is in gebruik als akkerland. De decennia daarna breidt het gebouwenbestand zich geleidelijk uit en wordt tevens parkeergelegenheid ingericht.

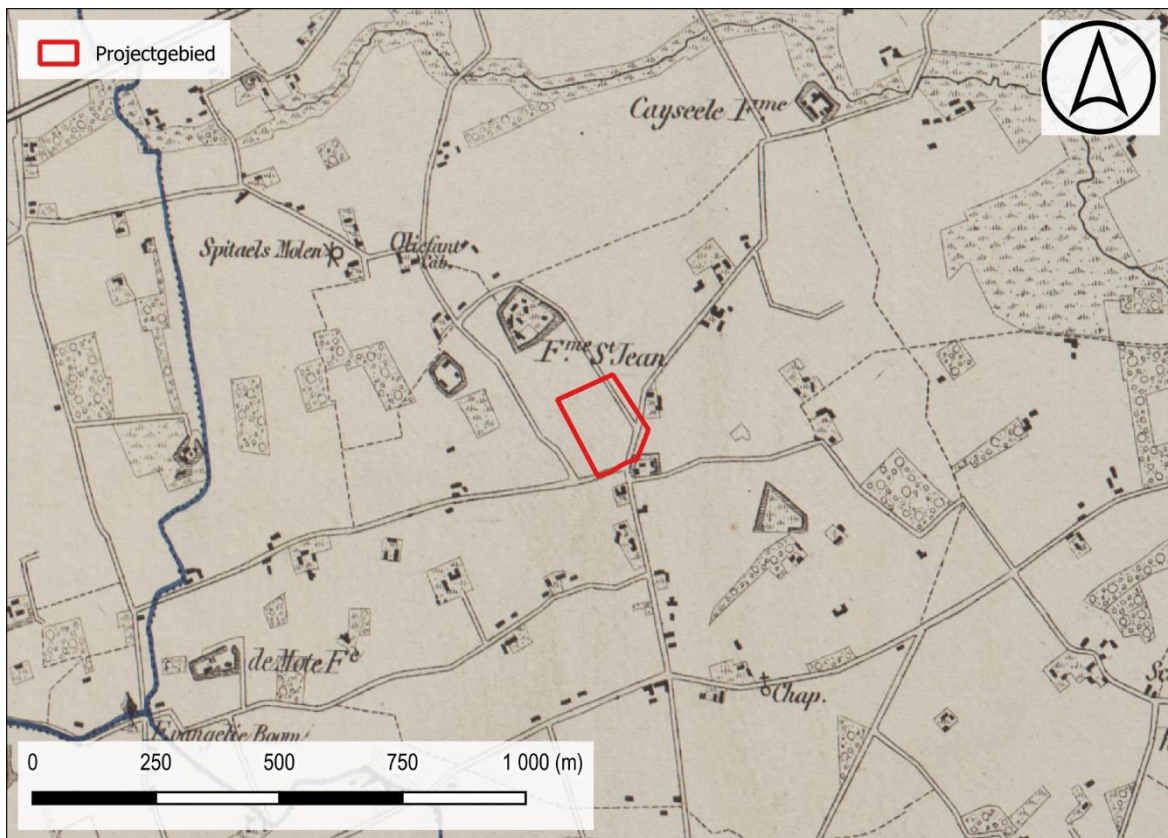
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

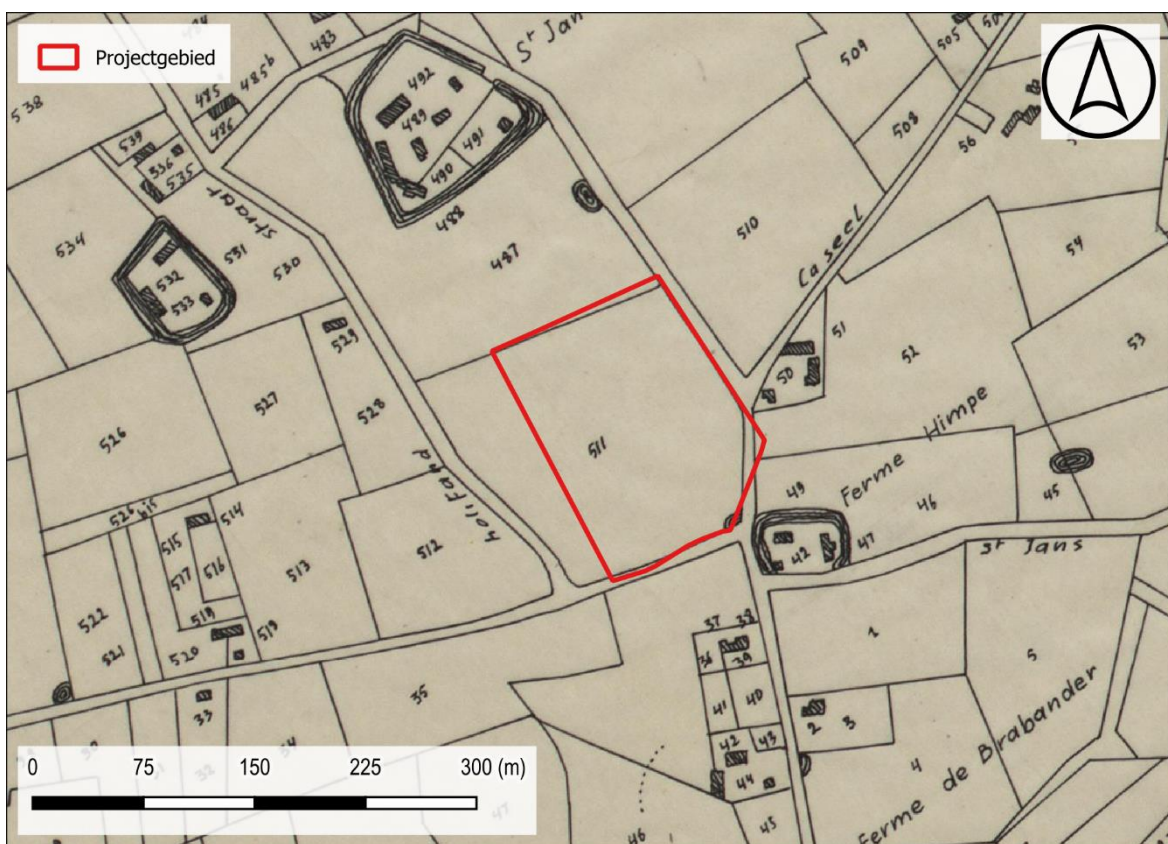
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

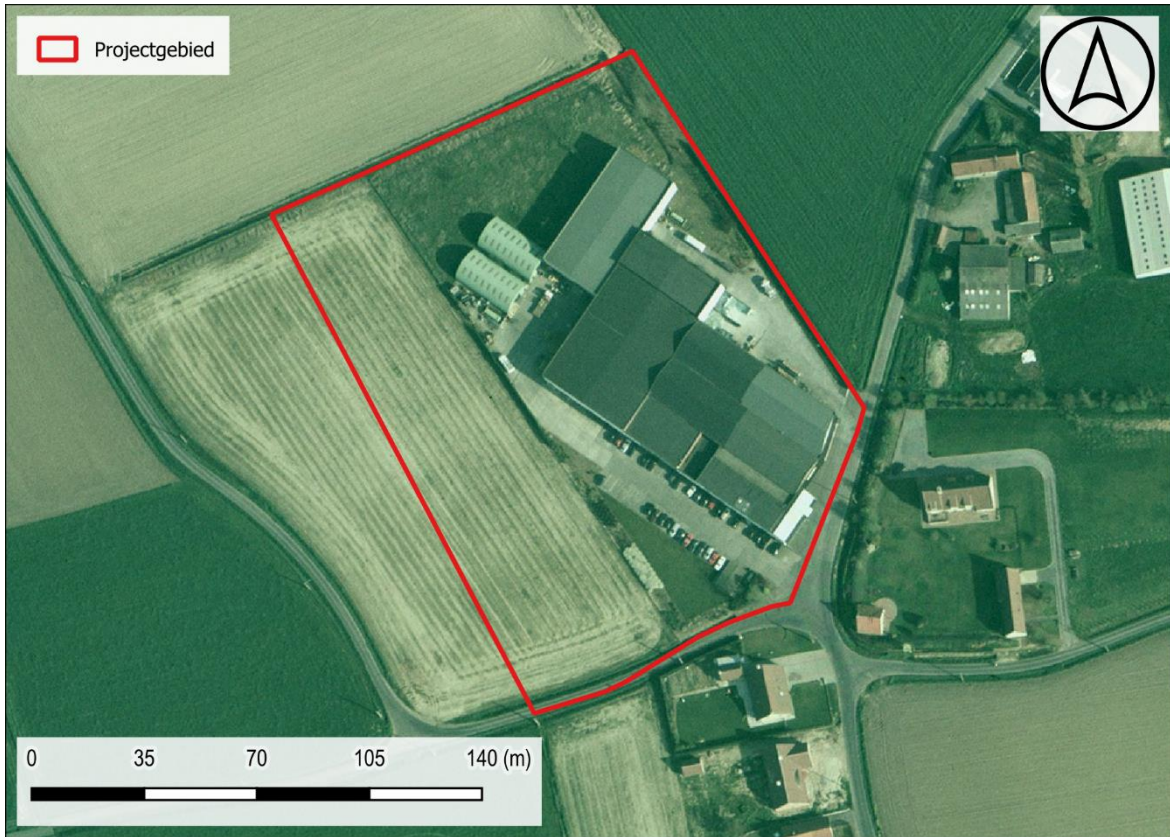
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Popkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)

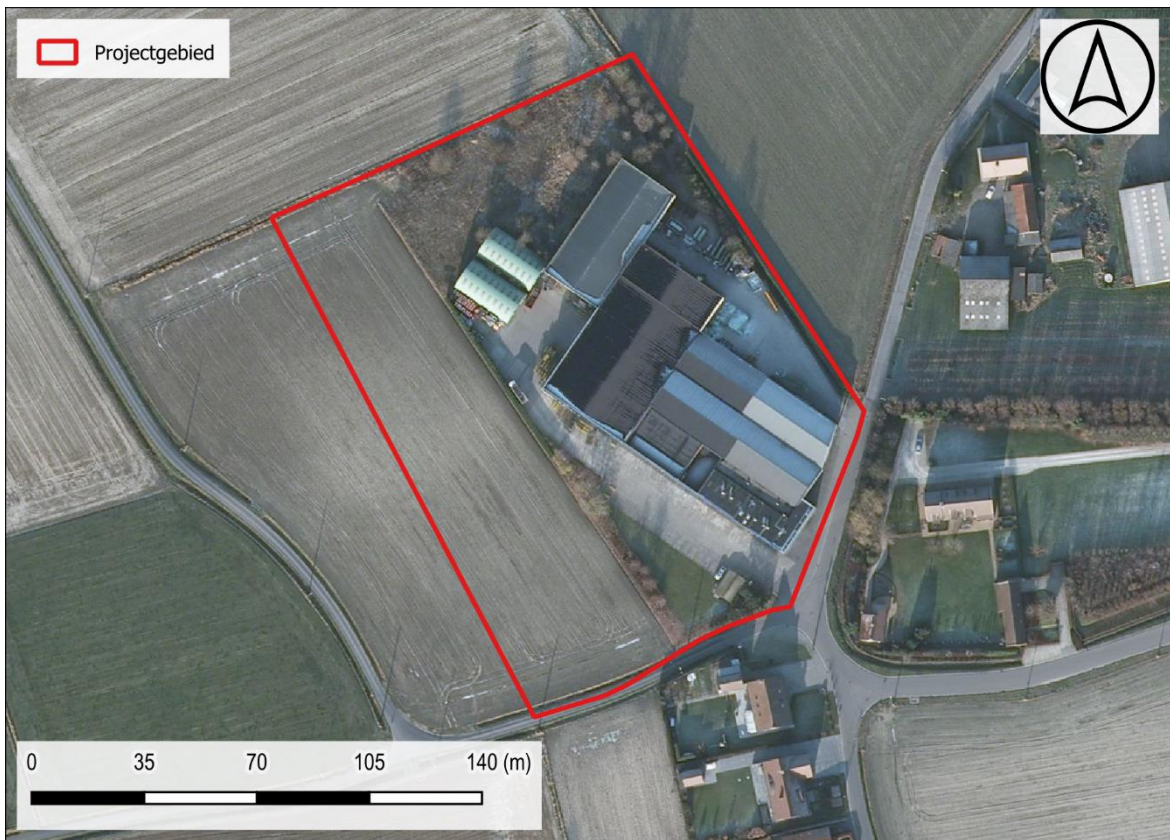
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

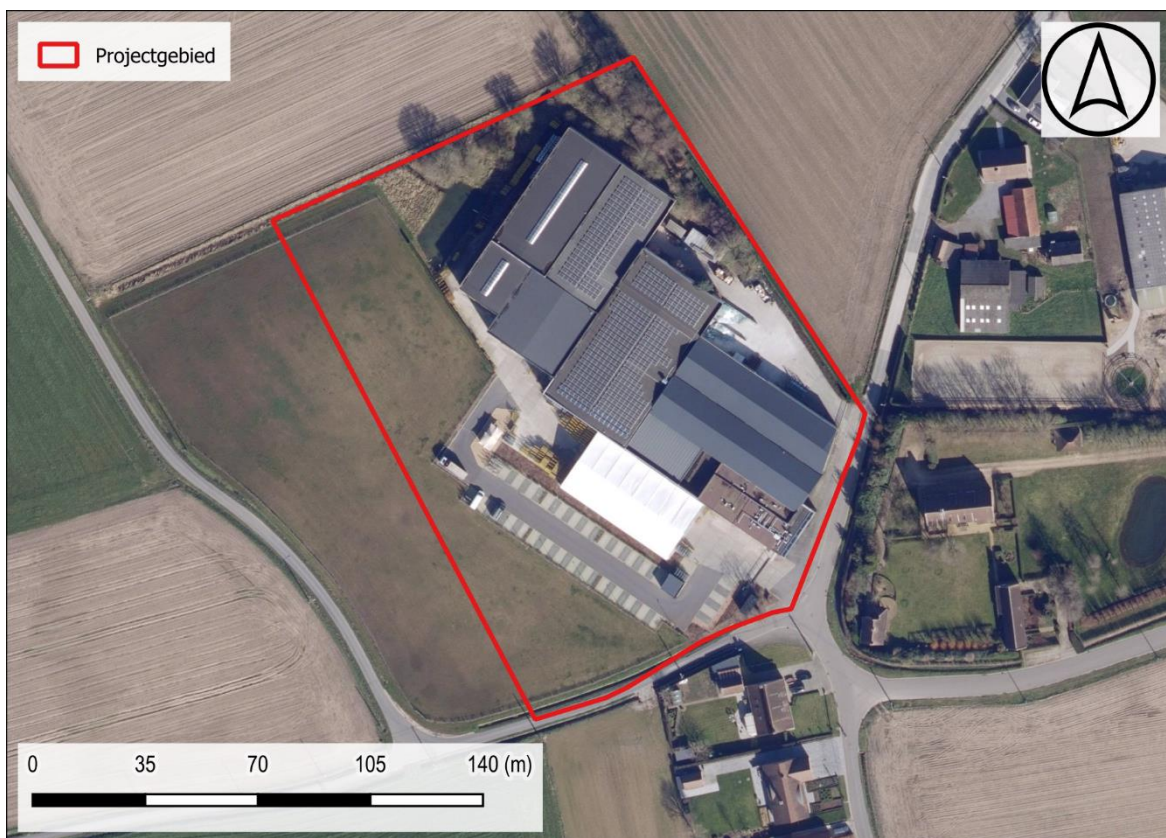
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

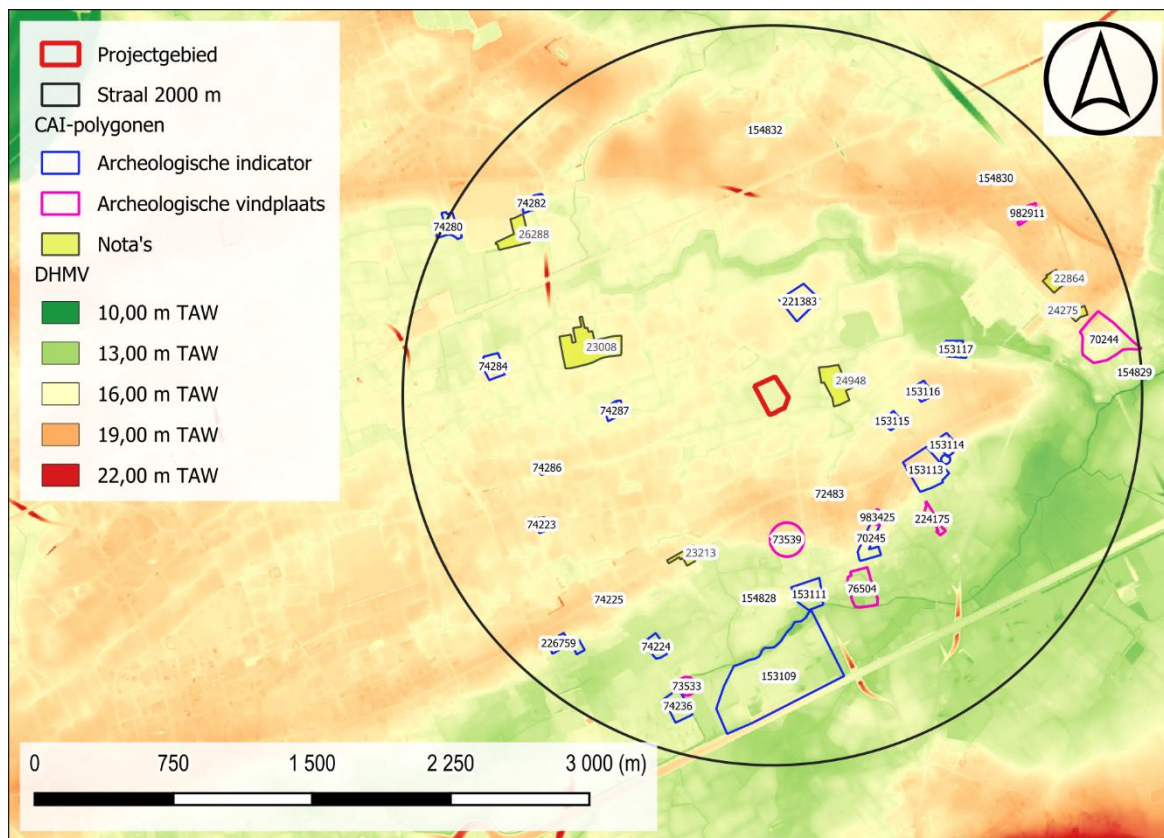
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)

Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt)

1.2.3 Archeologisch kader

Rondom het plangebied zijn enkele archeologische vindplaatsen gekend. Steentijdresten bevinden zich langs de zuidelijk gelegen Gaverbeek. Verder vermelden we verschillende circulaire structuren uit de metaaltijden, herkend via luchtfotografie. Uit de Romeinse periode werden een hoeve en brandrestengraven niet ver van het plangebied gevonden. Uit de middeleeuwen werden eveneens enkele sporen opgegraven. Tenslotte vermelden enkele sites met walgracht uit de late middeleeuwen.

Figuur 23: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

70244	Opgraving Midden-Romeinse periode: Klein, rechthoekig houten gebouw (vermoedelijk een hoeve) met ahang. Waarschijnlijk brandde de hoeve af. Datering op basis van aardewerk., Bron: Thoen H, Trimpe Burger J. 1979, Kroniek District E (West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Zeeland) 1975-1977, in: Helinium, 19, p. 286.
73533	Opgraving Steentijd: kleine afslagen van grijszwarte vuursteen Bron: Despriet, Ph. 1978, Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1976, in: De Leiegouw jg. XX, afl. 1, p. 99-116.
73539	Opgraving

	<p>Bronstijd: Cirkelvormige structuur met 26 m diameter. Er wordt geen interpretatie gegeven in de geraadpleegde literatuur.</p> <p>Bron: Despriet, Ph. 1978, Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1976, in: De Leiegouw jg. XX, afl. 1, p. 99-116</p>
76504	<p>Opgraving</p> <p>Steentijd: Enkele stukken silex die bij de opgraving van het kasteel te voorschijn kwamen: o.m. een getande schrabber.</p> <p>Romeinse tijd: (grijze, zachtgebakken) scherven "overal op het voormalige kasteeldomein aanwezig"</p> <p>Late middeleeuwen: Een enorme hoeveelheid ceramiek, Bakstenen kasteel omringd door een uitzonderlijk grote buitenwal (160x250m) en een binnenwal (50x60m), 9 tot 10m brede gracht, terrein werd opgehoogd tot 1,5m en het heuvellichaam werd met zwaar paalwerk afgezet.</p> <p>18de eeuw: In de loop van de 18de eeuw werd het (vervallen) kasteel hersteld en gedeeltelijk herbouwd op de oude funderingen.</p> <p>Bron: Despriet, Ph. 1978, Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1976, in: De Leiegouw jg. XX, afl. 1, p. 99-116.</p>
224175	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Nieuwe tijd: grachtsegmenten, gerelateerd aan een site met walgracht. Deze site is eveneens aanwezig op de Ferrariskaart.</p> <p>Onbepaald: kuilen en greppels</p> <p>Bron: Apers T. 2018: Nota verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek. Waregem Castorwegel (prov. West-Vlaanderen), Ingelmunster. https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6639</p>
226759	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Steentijd: tijdens het archeologisch booronderzoek vier vuursteenartefacten zijn aangetroffen. Het betreft één chip (VAB.22), één splinterfragment (VAB.14), één mogelijk chipfragment (VAB.07), één gepolijste afslag (VAB.05).</p> <p>Volle middeleeuwen: waterkuil</p> <p>Nieuwe tijd: Kuilen en greppels.</p> <p>Onbepaald: Enkele paalkuilen</p> <p>Bron: Van der Dooren L. 2019: Nota Deerlijk, Ketsersstraat: Verslag van Resultaten, BAAC Vlaanderen Rapport 1163, Gent.</p>
982911	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Midden-Romeinse tijd: twee brandrestengraven. In de aangetroffen brandrestengraven werden verschillende aardewerk- en metaalfragmenten teruggevonden. De eerste bevindingen lijken aan te tonen dat binnen het aardewerkensemble voornamelijk gedraaid aardewerk, waaronder enkele vermoedelijke fragmenten terra sigillata en een quasi volledige kruikamfoor, voorkomt.</p>

	<p>Onbepaald: twee minder relevante greppels met onbepaalde, maar vermoedelijk recentere, datering</p> <p>Bron: Acke B. Bracke M. Debrabandere S. & Fonteyn P. 2021: Nota Waregem Stijn Streuvelsstraat. A&B archeologie, Moerbeke-Waas.</p>
983425	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Onbepaald: Een grachtsegment en een greppel werden aangesneden in de zuidoostelijke proefsleuf. De sporen konden niet gedateerd worden. De gracht wordt mogelijk gelinkt aan een oude perceelsindeling.</p> <p>Bron: JANSSENS D. 2022: Nota. Nieuwenhove Kerkstraat (West-Vlaanderen). Adede archeologisch rapport 840, Gent.</p>

II. Archeologische indicatoren

70245	<p>Veldkartering</p> <p>Romeinse tijd: Talrijke scherven van gebruiksaardewerk en dakpannen</p>
72483	<p>Indicator luchtfotografie/Erfgoedonderzoek</p> <p>17de eeuw: Aanvankelijk in 16de eeuw tamelijk grote kapel, waar de eredienst werd verricht ten grieve van de heren van der Vichten, die het kasteel van Nieuwenhove bewoonden. De latere "Garekapel" zou toegewijd geweest zijn aan Onze-Lieve-Vrouw. De kapel werd voorafgegaan door een houten kapel, gebouwd rond 1524</p>
74223	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74224	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74225	<p>Indicator cartografie</p> <p>18de eeuw: Stenen stellingmolen z.g. <i>ter Geest en ter Zande</i>.</p>
74226	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74236	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74280	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74282	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74284	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74286	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>

74287	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
153109	Veldprospectie Mesolithicum: lithisch materiaal Neolithicum: 3 pijlpunten Romeinse tijd: 5-tal stukken dakpannen Merovingische periode: kuil met houtskoolresten en een 15-tal scherven Late middeleeuwen: ingevoerd steengoed, lokaal reducerend gebakken blauwgrijs vaatwerk
153111	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
153113	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
153114	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
153115	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
153116	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
153117	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
154828	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
154829	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
154830	Luchtfotografie Metaaltijden: dubbele circulaire structuur
154832	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
154833	Luchtfotografie Metaaltijden: circulaire structuur
221383	Luchtfotografie Metaaltijden: concentrische structuur van bijna 40m buitendiameter

III. Onderzoek nog niet opgenomen in de CAI

22864	<p>Korenbloemstraat LBO, Proefsleuven en proefputten</p> <p>Op basis van het landschappelijk booronderzoek kon reeds gesteld worden dat binnen het plangebied voornamelijk (matig) droge zandbodems met Ap1 – (Ap2) – C profiel voorkomen en dat de kans op het aantreffen van in situ bewaarde steentijd artefactensites bijgevolg zeer gering tot onbestaande is. Een enkele boring getuigt van een zekere verstoringsgraad. Op basis van de boringen alleen kan de verstoringsgraad echter niet met zekerheid worden bepaald. Grondsporen kunnen aldus nog bewaard zijn op het terrein op het niveau van de C-horizont, waarvan de top zich op ca. 35 à 70cm onder het huidige maaiveldniveau bevindt.</p> <p>Het proefsleuvenonderzoek bracht echter met uitzondering van een bomkrater uit de Eerste of Tweede Wereldoorlog geen archeologische sporen aan het licht. In het westelijke en noordelijke deel van het terrein werden enkele verstoringen van recente datum aangetroffen, waarvan enkele vermoedelijk te relateren zijn aan de bebouwing uit de jaren 1970. Gezien geen archeologisch relevante sporen werden aangetroffen, wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.</p> <p>Bron: https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/22864</p>
23008	<p>Leemputstraat 75 Proefsleuven en proefputten</p> <p>Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische sporen aangetroffen. Langs de zuidelijke en westelijke rand werden enkele recente verstoringen aangetroffen die gelinkt kunnen worden met de bouw van de loodsen ten westen van de proefsleuven. De kenniswinst werd bereikt tijdens het proefsleuvenonderzoek. Er is geen archeologische site aanwezig binnen de grenzen van het plangebied waardoor geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden op het terrein.</p> <p>Bron: https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/23008</p>
23213	<p>Waregemstraat LBO, VAB, Proefsleuven en proefputten</p> <p>Uit het bureauonderzoek bleek er een reële trefkans voor steentijd artefactensites en sporensites. Op 15 juli 2021 werd door ABO nv een landschappelijke bodemonderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat er voor een aanzienlijk deel van het onderzoeksgebied sprake is van ABC-bodemopbouw, i.e. een intacte bodem met potentieel voor (in situ) steentijd artefactensites.</p> <p>Om dit potentieel binnen zone 11 verder te onderzoeken werden op 30 juni 2022 door ABO nv in een eerste fase in totaal 24 verkennende boringen uitgevoerd in functie van steentijdonderzoek, zoals geadviseerd na het landschappelijk booronderzoek. In de zeefresidu's van alle ingezamelde stalen werd echter geen enkele steentijdindicator aangetroffen. Hieruit blijkt dan ook dat er geen aanwijzingen zijn van de eventuele aanwezigheid van een steentijd artefactensite.</p> <p>Uit de proefsleuven kwamen drie post-middeleeuwse greppels, een aantal recente ploegsporen en een natuurlijk spoor aan het licht. De drie postmiddeleeuwse greppels situeren zich op een relatief grote afstand van elkaar en hebben daarenboven een geïsoleerd voorkomen. De sporen kunnen dus niet als deel van een grotere structuur gezien worden. Daarnaast werden geen andere grondsporen</p>

	<p>tussen deze greppels aangetroffen. Vermoedelijk kunnen deze greppels geïnterpreteerd worden als perceelgreppels en offsite fenomenen. Naast de drie greppels werden geen andere archeologische indicatoren aangetroffen.</p> <p>Bron: https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/23213</p>
24275	<p>Stijn Streuvelstraat LBO, Proefsleuven en proefputten</p> <p>Binnen het plangebied werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. In total werden 6 boringen gezet. Daaruit bleek dat de bodemopbouw binnen het plangebied sterk verstoord was. Het potentieel op steentijdartefactensites was bijgevolg nihil. De verstoringgraad binnen het plangebied kan worden doorgetrokken naar het proefsleuvenonderzoek. Er werden geen archeologische sporen waargenomen, enkele recente verstoringen maar vooral egale moederbodem tijdens dit proefsleuvenonderzoek. Concluderend kan gesteld worden date er zich geen archeologische site bevindt binnen het plangebied.</p> <p>Bron: https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/24275</p>
26288	<p>Waregemstraat 112 Proefsleuven en proefputten</p> <p>De bodem in het onderzoeksgebied evolueert van noord naar zuid van een vrij goed bewaard bodemprofiel, kenmerkend voor akkerland naar een afgetopt en slecht bewaard bodemprofiel in het zuiden. In het noorden is ook sprake van iets lichtere en beter drainerende bodems dan in het centrale en zuidelijke deel van het onderzoeksgebied. Het archeologisch niveau waarin grondsporen konden voorkomen, bevond zich in het noorden vanaf de Bt-horizont, waar sporen zonder anorganische bijmenging pas onder de Bt-horizont zichtbaar zijn en in het centrale en zuidelijke deel van het onderzoeksgebied net onder de teelaarde.</p> <p>Bij de evaluatie van de afvalkuilen aan de rand van de nederzettingssporen was reeds duidelijk dat verscheidene windvallen waren hergebruikt voor het deponeren van huishoudelijk afval. De volledige toedracht en vooral de frequentie van deze praktijk moet uit het vlakdekkend onderzoek blijken. Een hoge densiteit aan windvallen kan wijzen op de aanwezigheid van een bosgebied.</p> <p>De aanwezigheid van een site met walgracht, die in de 12^e - 13^e eeuw de organisatie van de ontginning van het Methelawoud tot doel had, wijst vrij direct op de aanwezigheid van een omvangrijk bosgebied, waarvan de ontginningsgreppels (droogtrekken en verkavelen van het bos) in de proefsleuven zijn aangetroffen. De hypothese is dat het gebied ten zuiden van de rug waarop de Waregemstraat zich bevindt, een nat bosgebied was dat kan worden vereenzelvigd met het Methelawoud. Dit Methelawoud bestond reeds in de IJzertijd, waarbij de nederzetting tegen de rand van dit woud aanleunde.</p> <p>Er werden in totaal 16 archeologische objecten ingezameld, verspreid over drie materiaalcategorieën: aardewerk, metaal en natuursteen.</p> <p>Bron: https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/26288</p>
24948	<p>Mirakelstraat LBO, Proefsleuven en proefputten</p>

De bodem en de bewaring ervan is afdoende onderzocht door middel van de landschappelijke boringen, geverifieerd door de profielputten (acht profielputten). Er kan worden gesteld dat er geen sprake is van een Pdc- of Ldc-bodem, maar van een volledig antropogene bodem. Deze kan in het profiel het best omschreven worden als een ON/C- profiel en een ON/Crprofiel. Het onverweerd moedermateriaal bestaat dus uit Pleistocene eolische sedimenten, waarbinnen geen paleo-horizonten zijn waargenomen. Op een diepte van circa 1,4 meter onder het maaiveld (het niveau van de betonverharding) gaat dit sediment over in een zeer homogeen fluviaal Pleistoceen zand.

Tijdens het onderzoek werden geen archeologische sporen of structuren aangetroffen. Het onderzoeksgebied vertoont een "archeologische leegte". Er werden geen archeologische voorwerpen ingezameld.

Bron: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/24948>

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een industriegebouw in Waregem, West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 21 931 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 7143 m².

Het projectgebied bevindt zich in Waregem, West-Vlaanderen, ter hoogte van het kruispunt van de Caseelstraat en de Spitaalstraat. Net ten zuiden van het projectgebied stroomt de Koedrijfbeek die ca. 1100 m ten oosten uitmondt in de Hooibeek. De omgeving kent wat verspreide bebouwing en verscheidene akker- en graslanden. Het centrum van Waregem bevindt zich op ca. 3000 m ten noordoosten. Ongeveer 6600 m² van het onderzoeksterrein is bebouwd en ca. 6377 m² verhard. Aan zuidwestelijke en noordelijke zijde zijn twee groenzones te herkennen.

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een industriegebouw in Waregem, West-Vlaanderen. In eerste instantie wordt de witte tent ten zuidwesten van het gebouw gedemonteerd. Vervolgens wordt een nieuwbouw gerealiseerd met een footprint van ca. 3646 m². Dit gebouw wordt gefundeerd door middel van paalfunderingen waarvan de diepte nog te bepalen is door ingenieursstudie. Langs de noordwestelijke zijde wordt over ca. 1768 m² nieuwe verharding voorzien. Hier dient men rekening te houden met een bodemingreep van ca. 50 cm-mv. Daarnaast wordt aan deze zijde ook een blusbekken aangelegd. Het bekken kent een oppervlakte van ca. 250 m² en wordt uitgegraven tot op 200 cm-mv. Tot slot wordt in het zuidelijke gedeelte van het onderzoeksgebied een wadi aangelegd met aanpalend paviljoen. De wadi beslaat ca. 1134 m² en kent een diepte van ca. 50 cm-mv. Het paviljoen kent heeft een oppervlakte van ca. 345 m².

Waregem is te situeren op het Schelde-Leie interfluvium ten zuiden van de Leievallei. Het lokaal hoogtemodel situeert het onderzoeksgebied op een hoogte van ca. 15 tot 15.7 + m TAW. Het hoogtemodel doet vermoeden dat het projectgebied zich situeert binnen een kleinere depressie die ten zuiden aansluit bij de Koedrijfbeek.

Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 3a. Het bestaat uit een basis van fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Op de bodemkaart staat het projectgebied gekarteerd als een natte zandleembodem zonder profiel.

Op de oudst beschikbare historische kaart uit de 18de eeuw staat het plangebied afgebeeld op een kruispunt van wegen met rondom akkerland en boomgaard. Ten noordwesten wordt een hoeve met walgracht afgebeeld die vermoedelijk teruggaat tot de 14 eeuw. Op 19de eeuwse kaartmateriaal wordt er geen bebouwing afgebeeld binnen het plangebied. De orthofotosequentie van 1971 tot op heden vertoont een gestage uitbreiding van het gebouwenbestand en verharding.

Rondom het plangebied zijn enkele archeologische vindplaatsen gekend. Steentijdresten bevinden zich langs de zuidelijk gelegen Gaverbeek. Verder vermelden we verschillende circulaire structuren uit de metaaltijden, herkend via luchtfotografie. Uit de Romeinse periode werden een hoeve en brandrestengraven niet ver van het plangebied gevonden. Uit de middeleeuwen werden eveneens enkele sporen opgegraven. Tenslotte vermelden enkele sites met walgracht uit de late middeleeuwen.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)	4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	6
Figuur 4: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	7
Figuur 5: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).9	
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 9: Hoogteverloop NO-ZW	11
Figuur 10: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)	12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)	12
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)	13
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	16
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)	16
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...	17
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)	17
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)	18
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)	18
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)	19
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)	19
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt)	20
Figuur 23: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	21

BOORLIJST

CHRONOLOGISCH KADER

